

1 Wie is de AN?

Anderstalige nieuwkomers zijn **leerlingen in het basisonderwijs** die, op de datum van hun inschrijving of op 1 september volgend op de inschrijving, gelijktijdig aan **al de volgende voorwaarden** voldoen:

- ✓ *5 jaar of ouder zijn (of ten laatste op 31 december van het lopende schooljaar 5 jaar worden);*
- ✓ *niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal hebben;*
- ✓ *onvoldoende de onderwijstaal beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen;*
- ✓ *maximaal 9 maanden ingeschreven zijn in een school met het Nederlands als onderwijstaal (vakantiemaanden juli en augustus niet meegerekend);*
- ✓ *een nieuwkomer zijn, d.w.z. maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven.*

(bron: onthaalonderwijs voor Anderstalige Nieuwkomers/ <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13800>)

2 Een planningsdocument

Deze anderstalige nieuwkomers hebben een eigen doelenkader dat richtinggevend is voor hun onthaalonderwijs.

De bijhorende lijst bevat enkel de doelen van de AN-lijst zoals ze in het Zill leerplan opgenomen werden. De ordening is horizontaal zodat de gebruiker gemakkelijk de evolutie van zijn eigen werking kan aangeven.

Dit is een planningsdocument, het is de bedoeling dat de lesgever hierop aanduidt aan welke doelen hij/zij in de toekomst zal werken met een bepaalde leerling of aan welke doelen er reeds gewerkt is. Vandaar de tijdsaanduiding in de hoofding.

Per anderstalige nieuwkomer wordt een document ingevuld, er kan eventueel in de tijd op hetzelfde document gewerkt worden, er kan dan met verschillende kleuren over verschillende periodes gerapporteerd worden.

3 Een deel van het individueel werkplan

Dit document kan deel uit maken van het individueel werkplan maar valt er niet mee samen. In het individueel werkplan voorziet men ook een beschrijving van de beginsituatie, de uitgeschreven strategie hoe men de doelen zal realiseren en een vorm van evaluatie.

Naast de doelen voor Nederlands ondersteunt school de anderstalige nieuwkomers ook hun sociale integratie. Overeenkomstige doelen vinden we terug in de persoonsgebonden ontwikkelvelden m.n. in de socio-emotionele ontwikkeling, de ontwikkeling van een innerlijk kompas en de ontwikkeling van initiatief en verantwoordelijkheid. Hiervoor zijn (nog) geen aparte leerlijnen AN ontwikkeld, de leerlingen volgen het gemeenschappelijke curriculum.

Naam AN:
 Schooljaar:
 Periode (verschillende periodes kunnen met verschillende kleuren aangeduid worden):

Mondelinge taalvaardigheid Nederlands (TOMn)
 Ik begrijp en breng een mondelinge boodschap over in betekenisvolle situaties.

TOMn1 - Een mondelinge boodschap verwerken

- Informatie herkennen en selecteren (in mededelingen, vragen, instructies en uiteenzettingen uit verschillende media)
- Informatie ordenen, verbinden of samenvatten (uit instructies, uiteenzettingen en verhalen uit verschillende media)
- Informatie beoordelen (uit oproepen, reclameboodschappen en verhalen uit verschillende media)

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
Verwerken van eenvoudige boodschappen met talige en/of (audio)visuele ondersteuning binnen het hier-en-nu die te maken hebben met zichzelf: <ul style="list-style-type: none"> - vragen over naam, land van herkomst, leeftijd ... - vragen over behoeften, gevoelens, ziek zijn ... 	Verwerken van boodschappen m.b.t. onderwerpen die visueel zichtbaar zijn in de leeromgeving: <ul style="list-style-type: none"> - meervoudige instructies met talige of mentale reactie - gesloten en open vragen over voorkeuren en intenties, over ervaringen en belevingen, over gevoelens, over situaties, over handelingen en over voorwerpen - uitleg over feiten en gebeurtenissen en over regels en afspraken - allerlei muzische en multimediale boodschappen binnen de leefwereld 	Informatie herkennen en selecteren uit boodschappen met veel talige en/of (audio)visuele ondersteuning m.b.t. <ul style="list-style-type: none"> - onderwerpen uit de leefwereld - abstractere schoolse boodschappen - bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving 	Inzetten van luisterstrategieën op initiatief van en met hulp van de leerkracht: <ul style="list-style-type: none"> - voorspellen - visualiseren - verbinden met voorkennis over het onderwerp - nadenken over woordbetekenissen - terugblikken - begrip controleren - ... 	Met hulp van de leerkracht luisterstrategieën steeds strategischer inzetten: <ul style="list-style-type: none"> - verbinden met voorkennis over tekstsoort of teksttype - een schema maken op basis van de boodschap - vragen bedenken bij de boodschap - luistergedrag afstemmen op het luisterdoel - samenvatten - ...
Verwerken van eenvoudige boodschappen met talige en/of (audio)visuele ondersteuning binnen het hier-en-nu die te maken hebben met functioneren in de klas: <ul style="list-style-type: none"> - instructies met een fysieke reactie - gangbare vaste formules voor een aantal sociale 	Verwerken van informatie uit eenvoudige verhalen met beperkte talige en/of (audio)visuele ondersteuning door <ul style="list-style-type: none"> - de bedoelingen en het plan van de personages te ontdekken - de verhaallijn(en) te ontdekken en reconstrueren 		Informatie herkennen en selecteren uit boodschappen met beperkte talige en/of (audio)visuele ondersteuning m.b.t. <ul style="list-style-type: none"> - onderwerpen uit de leefwereld - abstractere schoolse boodschappen 	Informatie verbinden, ordenen en samenvatten uit boodschappen met veel talige en/of (audio)visuele ondersteuning m.b.t. <ul style="list-style-type: none"> - onderwerpen uit de leefwereld - abstractere schoolse boodschappen

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
<p>plichtplegingen en voor het oplossen van communicatieproblemen</p>			<ul style="list-style-type: none"> – bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving 	<ul style="list-style-type: none"> – bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving
<p>Verwerken van eenvoudige boodschappen met talige en/of (audio)visuele ondersteuning binnen het hier-en-nu die te maken hebben met eenvoudige opdrachten in de klas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – korte vragen over voorwerpen, handelingen, opdrachten en concrete situaties – uitleg over concrete gebeurtenissen en over afspraken 				<p>Informatie verbinden, ordenen en samenvatten met beperkte talige en/of (audio)visuele ondersteuning m.b.t.</p> <ul style="list-style-type: none"> – onderwerpen uit de leefwereld – abstractere schoolse boodschappen – bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving
<p>Verwerken van eenvoudige boodschappen met talige en/of (audio)visuele ondersteuning binnen het hier-en-nu die te maken hebben met de school:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vragen over weg naar school – wegaanduidingen naar een lokaal – instructies over verkeersveiligheid 				<p>Met hulp van de leerkracht enkele relevante vragen van het communicatiemodel inzetten bij het verwerken van een boodschap</p>
<p>Verwerken van informatie uit eenvoudige verhalen met veel talige en/of (audio)visuele ondersteuning door</p> <ul style="list-style-type: none"> – het hoofdpersonage en zijn handelingen te ontdekken – de hoofdgedachte te ontdekken 				<p>Met hulp van de leerkracht nadenken over enkele relevante aspecten van het taalsysteem in functie van het verwerken van een boodschap</p>
<p>Verwerken van eenvoudige feedback binnen het hier-en-nu</p>				

TOmn2 - Een mondelinge boodschap overbrengen

Via modeling kennismaken met spreekstrategieën:

- voorkennis over het onderwerp oproepen
- materiaal verzamelen dat je nodig hebt om de boodschap over te brengen
- de inhoud van de boodschap vooraf bedenken
- de manier waarop je zal spreken vooraf bedenken
- het spreekdoel voor ogen houden
- ...

Spontaan vertellen (over gevoelens, ervaringen, gedachten, handelingen, verwachtingen)

Zich expressief uiten (over gevoelens, gedachten, meningen, fantasieën)

Informatie overzichtelijk weergeven (in beschrijvingen, instructies, vragen, antwoorden)

Persoonlijk verslag uitbrengen (over een beluisterde of gelezen tekst, een beleefd voorval, een behandeld onderwerp)

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
Zich begrijpelijk uitdrukken (verbaal én non-verbaal), met ondersteuning - de inhoud en formulering worden daarbij vaak vanuit de opdracht aangereikt	Zich, mits ondersteuning, verstaanbaar uitdrukken - praten in meerwoordzinnen - de inhoud, maar niet noodzakelijk de formulering, wordt daarbij vanuit de opdracht aangereikt	Boodschappen overbrengen met duidelijke chronologie - de inhoud, maar niet noodzakelijk de formulering, van de boodschappen wordt daarbij vanuit de opdracht aangereikt	Boodschappen overbrengen met correcte woordkeuze, heldere zinsbouw en inhoudelijke samenhang - de inhoud, maar niet noodzakelijk de formulering, van de boodschappen wordt daarbij vanuit de opdracht aangereikt	Boodschappen overbrengen met gepaste formuleringen en aandacht voor spreektechnische aspecten - de inhoud, maar niet noodzakelijk de formulering, van de boodschappen wordt vanuit de opdracht aangereikt
Eenvoudige boodschappen overbrengen in schoolse situaties die te maken hebben met zichzelf: <ul style="list-style-type: none"> - kort antwoorden op een gesloten vraag over naam, land van herkomst, leeftijd - kort antwoorden op een gesloten vraag over behoeften, gevoelens, ziek zijn ... 	Boodschappen binnen het hier-en-nu overbrengen: <ul style="list-style-type: none"> - gangbare vaste formules voor een aantal sociale plichtplegingen - gangbare vaste formules voor het oplossen van communicatieproblemen 	Boodschappen over onderwerpen binnen het hier-en-nu en buiten het hier-en-nu (mits veel talige en/of (audio)visuele ondersteuning) overbrengen: <ul style="list-style-type: none"> - antwoorden op vragen naar aanleiding van aan hen voorgelegde informatie - vragen stellen om informatie, hulp of medewerking te verkrijgen - verhalen herformuleren of taaluitingen van personages reproduceren 	Inzetten van spreekstrategieën op initiatief van en met hulp van de leerkracht: <ul style="list-style-type: none"> - voorkennis over het onderwerp oproepen - materiaal verzamelen dat je nodig hebt om de boodschap over te brengen - de inhoud van de boodschap vooraf bedenken - de manier waarop je zal spreken vooraf bedenken 	Met hulp van de leraar spreekstrategieën steeds strategischer inzetten: ideeën genereren <ul style="list-style-type: none"> - informatie verzamelen in functie van de boodschap - spreekgedrag afstemmen op het spreekdoel - de verwachtingen van de luisteraar(s) inschatten - hulpbronnen inschakelen om de spreekopdracht voor te bereiden of uit te voeren - eigen boodschappen beoordelen naar vorm en inhoud
Eenvoudige boodschappen overbrengen binnen het hier-en-nu die te maken hebben met functioneren in de klas:	Boodschappen binnen het hier-en-nu overbrengen: <ul style="list-style-type: none"> - antwoorden op vragen over voorwerpen, handelingen, 		Boodschappen binnen het hier-en-nu en buiten het hier-en-nu (met beperkte talige en/of	Steeds complexere boodschappen met veel talige en (audio)visuele ondersteuning overbrengen voor een bekend publiek m.b.t.

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
<ul style="list-style-type: none"> – gangbare korte vaste formules voor een aantal sociale plichtplegingen en voor het oplossen van communicatieproblemen 	opdrachten en concrete situaties <ul style="list-style-type: none"> – antwoorden op vragen over betekenis, inhoud, bedoeling, mening 		(audio)visuele ondersteuning) overbrengen: <ul style="list-style-type: none"> – antwoorden op vragen naar aanleiding van aan hen voorgelegde informatie – vragen stellen om informatie, hulp of medewerking te verkrijgen – plannen maken, processen beschrijven, problemen bespreken 	<ul style="list-style-type: none"> – onderwerpen uit de leefwereld – abstracte schoolse onderwerpen – bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving
Eenvoudige boodschappen overbrengen binnen het hier-en-nu die te maken hebben met eenvoudige opdrachten in de klas: <ul style="list-style-type: none"> – korte vragen over voorwerpen, handelingen, opdrachten en concrete situaties – kort antwoorden op een gesloten vraag over afspraken 	Boodschappen binnen het hier-en-nu overbrengen: <ul style="list-style-type: none"> – spreken over verlangens en gevoelens als blijheid, angst, verdriet, verwondering – beschrijven van voorwerpen, personen, handelingen, acties, ervaringen, gebeurtenissen 			Steeds complexere boodschappen met beperkte talige en (audio)visuele ondersteuning overbrengen voor een bekend publiek m.b.t. <ul style="list-style-type: none"> – onderwerpen uit de leefwereld – abstracte schoolse onderwerpen – bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving
Eenvoudige boodschappen overbrengen binnen het hier-en-nu die te maken hebben met de school: <ul style="list-style-type: none"> – kort antwoorden op een gesloten vraag over weg naar school – korte vraag over de weg naar een lokaal 				Met hulp van de leraar enkele relevante vragen van het communicatiemodel inzetten bij het overbrengen van een boodschap
				Met hulp van de leraar nadenken over enkele relevante aspecten van het taalsysteem in functie van het overbrengen van een boodschap

Schriftelijke taalvaardigheid Nederlands (TOsn)

Ik begrijp en breng een schriftelijke boodschap over in betekenisvolle situaties.

TOsn1 - Een schriftelijke boodschap verwerken

- Informatie herkennen en selecteren (in instructies, schema's, tabellen en informatieve teksten uit tijdschriften en andere media)
- Informatie ordenen, verbinden of samenvatten (uit verhalen en informatieve teksten uit kinderliteratuur, schoolboeken en andere media)
- Informatie beoordelen (uit verhalen, brieven, uitnodigingen en reclameteksten uit verschillende media)

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
<p>Verwerken van eenvoudige boodschappen m.b.t. tot onderwerpen waarrond vooraf mondelinge informatie werd gegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prenten bij eenvoudige verhalen binnen het hier en nu - eenvoudige frequente pictogrammen in de klasomgeving 	<p>Verwerken van complexere beelden of van teksten ter ondersteuning van beelden m.b.t. tot onderwerpen waarrond vooraf mondelinge informatie werd gegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pictogrammen in de klas en schoolomgeving - prenten bij verhalen - labels bij afbeeldingen - zinnen die de leraar schrijft bij je tekeningen - opschriften in de school en de nabije schoolomgeving 	<p>Verwerken van sterk talige of (audio)visueel ondersteunde teksten (afgestemd op interesse, leefwereld en leesniveau) waarrond vooraf mondelinge informatie werd gegeven</p>	<p>Informatie herkennen en selecteren uit boodschappen met veel talige en/of (audio)visuele ondersteuning (afgestemd op interesse, leefwereld en leesniveau) m.b.t.</p> <ul style="list-style-type: none"> - onderwerpen uit de leefwereld - abstractere schoolse boodschappen - bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving 	<p>Inzetten van leesstrategieën op initiatief van en met hulp van de leraar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorspellen - visualiseren - verbinden met voorkennis over het onderwerp, over tekstsoort en teksttype - nadenken over woordbetekenissen - terugblikken en herlezen - een schema maken op basis van de boodschap - leesgedrag afstemmen op leesdoel - begrip controleren - samenvatten
<p>Alfabetisering in Latijns schrift (vaardigheden): aan de hand van betekenisvolle schriftelijke boodschappen en/of zinvolle opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> - de klanken van het Nederlands weten te onderscheiden - ontdekken dat woorden uit letters bestaan - letters waarnemen en er zich over verwonderen - herkennen van enkele letters 	<p>Alfabetisering in Latijns schrift (vaardigheden): aan de hand van betekenisvolle schriftelijke boodschappen en/of zinvolle opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> - koppelen van bepaalde letters aan klanken - enkele woordbeelden herkennen (bv. eigen naam, frequente woorden in de klasomgeving, betekenisvolle steunwoorden uit de leesmethode) 	<p>Alfabetisering in Latijns schrift: aan de hand van betekenisvolle schriftelijke boodschappen en/of zinvolle opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> - alle letters (her)kennen en fonetisch kunnen benoemen - ontsleutelen van woorden en korte zinnen - begrijpen wat je leest 	<p>Alfabetisering in Latijns schrift: aan de hand van betekenisvolle schriftelijke boodschappen en/of zinvolle opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> - woorden als één geheel lezen - woorden steeds automatisch herkennen - groepen van woorden en korte zinnen als één geheel lezen - leesgedrag afstemmen op punt, vraagteken, uitroepetekens, komma, dubbele punt 	<p>Informatie herkennen en selecteren uit boodschappen met beperkte talige en/of (audio)visuele ondersteuning (afgestemd op interesse, leefwereld en leesniveau) m.b.t.</p> <ul style="list-style-type: none"> - onderwerpen uit de leefwereld - abstractere schoolse boodschappen - bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
<ul style="list-style-type: none"> - enkele letters kunnen verklanken - letters onderscheiden van andere tekens - een letter herkennen tussen andere letters en woorden - verschillen en gelijkenissen ontdekken tussen geschreven letters onderling en tussen geschreven letters, gedrukte letters en letters uit andere schriften 				
<p>Alfabetisering (inzichten): aan de hand van betekenisvolle schriftelijke boodschappen en/of zinvolle opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> - ervaren dat letters corresponderen met klanken - ervaren en inzien dat er conventies bestaan bij geschreven taal - inzicht opbouwen in conventies i.v.m. leesrichting en boekoriëntatie 	<p>Alfabetisering (inzichten): aan de hand van betekenisvolle schriftelijke boodschappen en/of zinvolle opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> - ervaren en inzien dat bepaalde symbolen een boodschap overdragen - ervaren en inzien dat schriftelijke boodschappen kunnen worden bewaard en opnieuw worden opgeroepen 			<p>Informatie verbinden, ordenen en samenvatten uit boodschappen met veel talige en/of (audio)visuele ondersteuning (afgestemd op interesse, leefwereld en leesniveau) m.b.t. onderwerpen uit de leefwereld</p> <p>abstractere schoolse boodschappen bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving</p>
				<p>Alfabetisering in Latijns schrift: aan de hand van betekenisvolle schriftelijke boodschappen en/of zinvolle opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> - zinnen als een geheel lezen - leesgedrag afstemmen op alle leestekens en op de betekenis - teksten in een verantwoord tempo lezen
				<p>Met hulp van de leerkracht enkele relevante vragen van het communicatiemodel inzetten bij het verwerken van een boodschap</p>
				<p>Met hulp van de leerkracht enkele relevante vragen van het communicatiemodel inzetten bij het verwerken van een boodschap</p>
				<p>Met hulp van de leerkracht nadenken over enkele relevante</p>

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
				aspecten van het taalsysteem in functie van het verwerken van een boodschap.

T0sn3 - Een schriftelijke boodschap overbrengen

- vrij schrijven (over gevoelens, ervaringen, gedachten, verwachtingen)
- Zich expressief uiten (over gevoelens, gedachten, meningen, fantasieën)
- Informatie overzichtelijk neerschrijven (in aantekeningen, antwoorden, oproepen, instructies, formulieren, correspondentie)
- Een verslag schrijven (over gebeurtenissen, (voor)gelezen verhalen of teksten)

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
		Schriftelijk reageren op een sterk (audio)visueel en/of talig ondersteunde boodschap m.b.t. <ul style="list-style-type: none"> - de leefwereld - bekende onderwerpen uit de ruimere omgeving De inhoud en de formulering van de boodschappen worden daarbij aangereikt vanuit de opdracht	Schriftelijke reageren op een beperkt (audio)visueel en/of talig ondersteunde boodschap m.b.t. <ul style="list-style-type: none"> - de leefwereld - bekende onderwerpen uit de ruimere omgeving De inhoud en de formulering van de boodschappen worden daarbij vaak aangereikt vanuit de opdracht	Schriftelijk reageren op gesloten vragen m.b.t. <ul style="list-style-type: none"> - abstracte schoolse onderwerpen - bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving De inhoud, maar niet noodzakelijk de formulering, van de boodschappen wordt daarbij aangereikt vanuit de opdracht
				Schriftelijke reageren op open vragen m.b.t. <ul style="list-style-type: none"> - abstracte schoolse onderwerpen - bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving De inhoud, maar niet noodzakelijk de formulering, van de boodschappen wordt daarbij aangereikt vanuit de opdracht

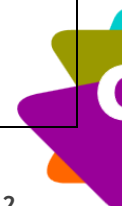
Taalbeschouwing Nederlands (TOtn)

Ik denk in of vanuit een betekenisvolle situatie na over taal, over mijn taalgebruik en dat van anderen. Ik pas de inzichten toe in mijn talig handelen

TOtn2 - Nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken

- Betekenissen van woorden en woordgroepen

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
<p>Woorden, woordgroepen en/of zinnen binnen het hier-en-nu verwerken die te maken hebben met zichzelf:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitdrukken van gevoelens (bv. blij, bang) - bezitsaanduidingen (bv. van jou, niet van mij) - delen van het lichaam (bv. hoofd, buik) - lichamelijke behoeften (bv. honger, toilet) 	<p>Woorden, woordgroepen en/of zinnen verwerken die te maken hebben met de waarneembare werkelijkheid, de waarneembare handelingen die deze elementen uitvoeren en de waarneembare kenmerken die ze vertonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planten (bv. Die rode bloemen ruiken lekker.) - dieren (bv. De hond loopt snel.) - natuurverschijnselen (bv. Het regent.) - het menselijk lichaam (bv. Mijn ogen zijn dicht.) - verschillende soorten mensen (bv. De baby huilt want hij heeft honger.) - allerlei voorwerpen (bv. De steen is zwaar.) 	<p>Woorden, woordgroepen en/of zinnen (met veel talige en/of (audio)visuele ondersteuning) verwerken die te maken hebben met de werkelijkheid buiten het hier-en-nu, de handelingen die deze elementen uitvoeren en de kenmerken die ze vertonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planten (bv. De bladeren van de boom waren groen; nu zijn bruin.) - dieren (bv. In dat prentenboek staat een afbeelding van een aap.) - natuurverschijnselen (bv. Gaat het morgen sneeuwen?) - het menselijk lichaam (bv. De dokter verzorgde mijn knie.) - verschillende soorten mensen (bv. De politie regelt het verkeer.) - allerlei voorwerpen (bv. Neem de magneten die in de doos zitten.) 	<p>Woorden, woordgroepen en/of zinnen (met beperkte talige en/of (audio)visuele ondersteuning) verwerken die te maken hebben met de werkelijkheid buiten het hier-en-nu, de handelingen die deze elementen uitvoeren en de kenmerken die ze vertonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planten (bv. De wortels van die struik zitten onder de grond.) - dieren (bv. Een giraf leeft in Afrika.) - natuurverschijnselen (bv. Teken eens een regenboog.) - het menselijk lichaam (bv. In ons lichaam zitten veel botten.) - verschillende soorten mensen (bv. Om brandweerman te worden moet je een opleiding volgen.) - allerlei voorwerpen (bv. Zoek jij een touw waarmee we dit kunnen samenbinden?) 	<p>In schoolse en zakelijke contexten abstracte woordgroepen en/of zinnen verwerken die te maken hebben met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - algemene categoriebenamingen (bv. Met dit toestel kun je ijsjes maken. Dit symbool zegt dat je per twee mag werken.) - logische verbanden (bv. Het doel van deze oefening is elkaars tekst te verbeteren. Het gevolg van jouw gedrag is dat we niet verder kunnen met de oefening. Als jullie klaar zijn met deze taak, dan gaan we naar buiten.)
<ul style="list-style-type: none"> - Woorden, woordgroepen en/of zinnen binnen het hier-en-nu verwerken die te maken hebben met functioneren in de klas: - klasvoorwerpen (bv. agenda, balpen) 	<ul style="list-style-type: none"> - Woorden, woordgroepen en/of zinnen verwerken die te maken hebben met binnen de klas gebrachte wereld, gerelateerd aan schoolse kennisdomeinen: 		<p>Klassen van waarneembare elementen in woordgroepen en/of zinnen herkennen en verwerken (bv. De vorm van het dak is een driehoek. Welke materialen heb je nodig om dit te maken?)</p>	

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
<ul style="list-style-type: none"> - organisatievormen (bv. alleen, per twee) - schoolse handelingen (bv. schrijven, doorstrepen) 	<ul style="list-style-type: none"> - vragen (bv. Wat doet Hennie als ze boos is?) - verwijzingen naar heden, verleden en toekomst (bv. Waarom zien we nooit egels in de winter?) - reacties (bv. Dit is fout omdat de twee lijnen elkaar kruisen.) - instructies (bv. Kijk wat er gebeurt als ik het ei in het water leg.) 			
<p>Woorden, woordgroepen en/of zinnen binnen het hier-en-nu verwerken die te maken hebben met de eenvoudige opdrachten in de klas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plaatsaanduidingen (bv. achter, naar de andere kant) - tijdsaanduidingen (bv. daarna, morgen) - telwoorden (bv. vijf, tweede) - eenvoudige vragen (bv. Hoeveel koekjes heb je? Waar woon je?) eenvoudige verwijzingen naar heden, verleden en toekomst (bv. We gaan daar straks mee verder! Met wie heb je gespeeld?) - ontkenningen (bv. Je hebt geen schaar. Niet op de rode stippen stappen.) 				
<ul style="list-style-type: none"> - Woorden, woordgroepen en/of zinnen binnen het hier-en-nu verwerken die te maken hebben met de school: - schoollokalen (bv. speelplaats, refter) - bereiken van de school (bv. trottoir, met de bus) 				

ontdekkers	stille praters	starters	bouwers	taaldenkers
<ul style="list-style-type: none"> - verkeersveiligheid (bv. zebrapad, stop) 				
<p>Woorden, woordgroepen en/of zinnen binnen het hier-en-nu verwerken die te maken hebben met de feedback:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gedragssturing (bv. Jullie mogen nu beginnen. Kun je dit verbeteren?) - beschrijvingen (bv. Het glas is leeg. Jouw doos is even groot.) - beoordelingen (bv. Dat heb je goed gedaan. Dat boek is te moeilijk voor jou.) 				

